

Załącznik nr 9
Sprawozdanie z działalności Muzeum Ziemi Szubińskiej
im. Zenona Erdmanna
od 1.01.2018 r. do 31.12.2018 r.

I. Wystawy i ekspozycje

1. W salach wystawienniczych w 2018 r. czynne były w Muzeum ekspozycje stałe:

- 1) *Sędziwój z Szubina i jego zamek*. W 2018 r. zaprezentowana została nowa wystawa stała w oparciu o dotychczasowe zasoby i przy wykorzystaniu nowych gablot.
- 2) *Powstanie Wielkopolskie na ziemi szubińskiej*,
- 3) *Związek Harcerstwa Polskiego na ziemi szubińskiej*,
- 4) *II wojna światowa i obozy jenieckie*,
- 5) *Kultura materialna Pałuk*.

2. Wystawy plenerowe i w innych placówkach:

- 1) Na szubińskim rynku prezentowane były wystawy: *Powstanie Wielkopolskie 1918/1919; Oblicza czasu; Dworce kolejowe*. W związku z dewastacjami wystaw plenerowych na rynku w Szubinie ubytki w ekspozycji były uzupełniane planszami z innych wystaw, które były już prezentowane w przestrzeni publicznej. Z okazji 100 rocznicy odzyskania niepodległości prezentowana była jedna nowa wystawa pt. *Ojcowie niepodległości*. Podczas otwarcia wystawy uczestnicy otrzymali flagietki biało-czerwone.
- 2) W ramach żywej lekcji historii na terenie byłego obozu jenieckiego w Szubinie prezentowane były wystawy pt. *Życie sportowe w szubińskich obozach*.
- 3) W ramach wypożyczeń między placówkami wystawy czasowe z zasobów szubińskiego muzeum prezentowane były w: Szkole Podstawowej w Dziewierzewie, Bibliotece Publicznej w Mroczy, Towarzystwie Pamięci Powstania Wielkopolskiego w Mroczy, Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kcyni, Stowarzyszenia Historycznego w Kcyni, Zespołu Szkół Specjalnych w Szubinie.

3. W wyżej wymienionym czasie w Muzeum zaoferowano następujące ekspozycje czasowe:

- 1) Wystawa pt. *Mobilnie o Powstaniu Wielkopolskim 1918/1919*. Wystawa powstała we współpracy z Szubińskim Towarzystwem Kulturalnym. Wystawa prezentowana w ramach powiatowych obchodów Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 w Szubinie. Styczeń 2018 r.
- 2) Wystawa pt. *Front północny Powstania Wielkopolskiego w fotografii*. Wystawa na bazie zbiorów własnych. Wystawa prezentowana w ramach powiatowych obchodów Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 w Szubinie. Styczeń 2018 r.
- 3) Wystawa pt. *Fotograf z aparatem dłoni – Jakub Szubertowski*. Wystawa na bazie zbiorów własnych i depozytów. Styczeń-luty 2018 r.
- 4) Wystawa pt. *Kolekcjonerzy*. Wystawa na bazie zbiorów własnych i depozytów. Styczeń – luty 2018.
- 5) Wystawa pt. *Wielkanocne tradycje na Pałukach i w Polsce*. Marzec 2018 r.
- 6) Wystawa pt. *Dla Ciebie Polsko i dla Twojej Chwały... Żołnierze Wyklęci Pomorza i Kujaw*. Ze zbiorów Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku. Marzec 2017 r.
- 7) Wystawa pt. *Łączka 2017*. Wystawa fotograficzna na bazie zbiorów własnych. Marzec 2018 r.
- 8) Wystawa pt. *Powidoki wsi polskiej*. Wystawa na bazie zbiorów własnych i plansz

Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie. Kwiecień-maj 2018 r.

- 9) Wystawa pt. *Znany – nieznan Szubin*. Wystawa na bazie zbiorów własnych w ramach projektu między muzealnego Miasto-Ludzie-Muzeum. Czerwiec-wrzesień 2017 r.
- 10) Wystawa pt. *Nim nastala wolność*. Wystawa na bazie zbiorów własnych i depozytów. Maj, lipiec-sierpień 2018.
- 11) Wystawa pt. *Kosmos i kropka* w ramach jubileusz 30-lecia pracy artystycznej Macieja Jelińskiego. Czerwiec-lipiec 2018 r.
- 12) Wystawa pt. *Ojcowie niepodległości*. Wystawa z zasobów Instytutu Pamięci Narodowej. Październik-listopad 2018 r.
- 13) Wystawa pt. *Twórcy naszej niepodległości*. Wystawa na bazie zbiorów własnych, depozytów i zbiorów wizualnych Biblioteki Narodowej. Listopad 2018 r.
- 14) Wystawa pt. *Rówieśnik niepodległej. Zenon Erdmann 1918-2002*. Listopad-grudzień 2018 r.
- 15) Wystawa pt. *Święta Bożego Narodzenia w tradycji polskiej*. Grudzień 2017 r.
- 16) Wystawa pt. *Natchnieni zwycięskim powstaniem*. Grudzień 2018 r.-luty 2019 r.

II. Uroczystości i spotkania okolicznościowe, działalność naukowa, edukacyjna i społeczna Muzeum

Muzeum ma w swojej ofercie około 70 tematów lekcji muzealnych dla trzech grup wiekowych oraz dorosłych. Dodatkowo tematy lekcji realizowane są we współpracy z nauczycielami i opiekunami grup. W swojej ofercie placówka nasza ma także filmy edukacyjne własnego autorstwa oraz przekazane między innymi przez Instytut Pamięci Narodowej, z którym współpracujemy. Filmy te służą jako uzupełnienie spotkań edukacyjnych, które odbywają się w Muzeum. Muzeum realizuje także wycieczki w teren szlakiem historii miasta i gminy Szubin. Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu, placówka czynna jest po wcześniejszym uzgodnieniu o dowolnej porze. Oferta naszej placówki dostępna jest na miejscu w Muzeum lub za pośrednictwem strony internetowej. Informacje o ofercie i działalności Muzeum przekazywane są między innymi za pośrednictwem muzealnej strony, portali społecznościowych oraz strony urzędu. O aktualnych wystawach informują także plakaty w gablocie na zewnątrz budynku i na terenie miasta. Muzeum aktywnie współpracuje z rozgłośniami radiowymi w Bydgoszczy, Żninie i Nakle, które na bieżąco informują mieszkańców o bogatej ofercie instytucji.

Muzeum współpracuje z instytucjami i organizacjami, które w placówce realizują swoje działania. Placówka jest organizatorem, współorganizatorem lub partnerem w realizacji wielu projektów na rzecz regionu. Muzeum bezpłatnie udostępnia salę oraz zasoby na potrzeby społeczności lokalnej. W te działania zaangażowani są zazwyczaj wszyscy pracownicy. Działania te polegają między innymi na:

- przygotowaniu sali,
  - przygotowaniu krzeseł z blatami na konkurs,
  - wykonaniu dokumentacji fotograficznej,
  - wysyłce materiałów informacyjnych do mediów, umieszczeniu informacji na stronach internetowych i portalach społecznościowych,
  - udostępnieniu sprzętu nagłaśniającego oraz komputerowego,
  - udostępnieniu zaplecza,
  - udostępnieniu wyposażenia np. termosów, plansz ekspozycyjnych, antyram, sztalug,
  - sprzątnięciu sali oraz zaplecza sanitarnego po zakończeniu uroczystości czy spotkania.
- 1) 9 stycznia odbył się XII Konkurs Wiedzy o Powstaniu Wielkopolskim 1918/1919, którego organizatorem była nasza placówka. W konkursie wzięły udział szkoły gimnazjalne i

ponadgimnazjalne z terenu miasta i gminy Szubin. Konkurs współorganizowany jest przez muzeum i Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego.

- 2) 11 stycznia Muzeum koordynowało uroczystość obchodów 99. rocznicy Powstania Wielkopolskiego 1918-1919. Pierwsza część uroczystości odbyła się na cmentarzu w Szubinie, a następnie w Muzeum Ziemi Szubińskiej, gdzie zaprezentowano wykład w połączeniu z koncertem dotyczący Jana Ignacego Paderewskiego pt. *Jan Ignacy Paderewski Wielki Polak, znany i nieznan* autorstwa prof. dr hab. Elżbiety Szubertowskiej.
- 3) W 2018 r. aktywnie działał Krąg Seniorów ZHP. Zebrania kręgu odbywały się średnio co miesiąc, a podczas realizacji projektu związanego z odzyskaniem niepodległości w muzeum spotykał się aktyw kręgu.
- 4) 18 stycznia odbyły się projekcje filmowe o Romanie Dmowskim w ramach wspólnego projektu związanego z 100 rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości, który był realizowany ze Szkołą Podstawową nr 1 w Szubinie.
- 5) 28 stycznia odbył się koncert Chóru im. św. Jana Pawła II pod kierunkiem prof. Elżbiety Szubertowskiej.
- 6) 28-31 stycznia odbyły się projekcje materiału filmowego pt. *W cieniu swastyki*. Projekcje związane były z rocznicą zakończenia okupacji niemieckiej w styczniu 1945 r.
- 7) 2 lutego odbyło się zebranie Komitetu Odbudowy Pomnika-Mogiły Powstańców Wielkopolskich. W 2018 r. w muzeum odbywały się wielokrotnie zebrania zarządu komitetu.
- 8) 2 marca w ramach Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych odbyła się prelekcja Kajetana Rajskiego, redaktora naczelnego kwartalnika „Wyklęci”.
- 9) 16 marca odbyła się prelekcja o pracach poszukiwawczych Instytutu Pamięci Narodowej Anny Szeląg z IPN Warszawa.
- 10) W marcu i kwietniu w muzeum odbyły się lekcje muzealne związane z nadaniem ulicy w Szubinie imienia gen. Kazimierza Grudzielskiego.
- 11) W marcu odbywały się zajęcia dla młodzieży z wykonywania linorytów pod kierunkiem Hanny Zawadzkiej-Pleszyńskiej.
- 12) 5 kwietnia odbył się koncert chóru *Soli Deo* z Nakła pod dyrekcją Michała Gacki.
- 13) 25 kwietnia odbyła się prelekcja o symbolach narodowych autorstwa Mirosława Spierngera z Instytutu Pamięci Narodowej Delegatura w Bydgoszczy skierowana do młodzieży w ramach współpracy ze Szkołą Podstawową nr 1 w Szubinie.
- 14) 26 kwietnia muzeum wzięło udział w akcji pt. *Magia słowa czytanego*, w placówce odbyło się spotkanie dla klas VII i III gimnazjum.
- 15) 29 kwietnia odbyła się żywa lekcja historii grupy rekonstrukcji historycznej Kerin w ramach współpracy ze Szkołą Podstawową nr 1 w Szubinie.
- 16) W kwietniu w ramach Tygodnia Ekologicznego odbyły się zajęcia dla dzieci i młodzieży związane z historią rolnictwa, oraz spotkanie dla dzieci i młodzieży związane z segregacją odpadów.
- 17) W kwietniu i maju muzeum realizowało projekt związany z symbolami narodowymi skierowany do dzieci z przedszkoli i młodszych klas szkół podstawowych.
- 18) 8 maja odbył się XI Gminny Konkurs Wiedzy o Mieście i Gminie Szubin. W konkursie wzięła udział młodzież ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.
- 19) 11 maja w ramach Nocy w Muzeum placówka zorganizowała wydarzenie o szerokiej ofercie. Odbył się pokaz ubiorów z czasów zaborów w wykonaniu modelek i modeli oraz Stowarzyszenia Historycznego w Kcyni i Grupy Rekonstrukcji Historycznej Drużyna Szturmowa z Bydgoszczy.
- 20) 17 maja odbył się w muzeum VIII Gminny Konkurs Wiedzy o Poczcie Polskiej. W ramach partnerstwa z Szubińskim Towarzystwem Kulturalnym realizowany był projekt pt. System informacji Wizualnej związany z Powstaniem wielkopolskim.
- 21) 8 czerwca w muzeum odbyło się spotkanie rodzin francuskich jeńców z obou w Oflag XXIB w Szubinie.
- 22) 12 czerwca muzeum było partnerem w II edycji Edukacyjnej Gry Miejskiej.

- 23) 2 sierpnia odbyło się spotkanie z grupą byłych mieszkańców powiatu szubińskiego i ich rodzin z Bergen w Niemczech.
- 24) Od połowy 2018 r. muzeum realizowało projekt fotograficzny pt. 100 zdjęć na 100 urodziny patrona muzeum Zenona Erdmanna.
- 25) W sierpniu muzeum zleciło nadzór archeologiczny podczas badań na terenie byłego obozu w Szubinie w ramach działania podczas nagrywania programu telewizyjnego pt. Było nie minęło.
- 26) 6 września odbył się historyczny spacer ulicami Szubinie podczas, którego odsłonięto cztery tabliczki poświęcone: ks. radcy Ludwikowi Sołtysińskiemu, Janowi Piaseckiemu, Jerzemu Kwaskowi, Waleremu Cerkaskiemu. Projekt dotyczył osób związanych z powstaniem wielkopolskim, a muzeum było partnerem w projekcie Szubińskiego Towarzystwa Kulturalnego.
- 27) 10 września odbyło się w muzeum spotkanie z redaktor Moniką Siwak-Waloszewską pt. W poszukiwaniu człowieka.
- 28) 12 września w muzeum odbyło się spotkanie pt. Szlakiem patriotów. Tragiczne losy żołnierzy Armii Krajowej na przykładzie dziejów Juliana Błażakow autorstwa Marcina Błażakow.
- 29) Placówka brała czynny udział w pracach w ramach XVIII Dni Kultury Chrześcijańskiej.
- 30) 17 września odbyło się spotkanie w rocznicę wkroczenia wojsk ZSRR do polski 17 września 1939 r. Po projekcji filmowej w muzeum zebrani zapalili znicze pod pomnikiem na placu Kościelnym.
- 31) 22 września w Szubinie gościła grupa rodzin jeńców amerykańskich. Muzeum przygotowało, a także przygotowało wraz z partnerami rekonstrukcję życia sportowego na terenie byłego obozu jenieckiego w Szubinie.
- 32) 19 października odbył się w muzeum konkurs recytatorski pt. Moja Ojczyzna, który organizowała Szkoła Podstawowa nr 1 we współpracy z muzeum.
- 33) 25 października odbyła się sesja popularnonaukowa pt. Pałucko-Krajeńskie drogi do niepodległości. Organizatorem był Parafialny Oddział Akcji Katolickiej przy Parafii św. Wita w Słupach we współpracy z muzeum.
- 34) 27 października odbyła się akacja na terenie miejsc pamięci narodowej Szubina *pn. Zapal znicz pamięci.*
- 35) 30 października Cantabo Dominum, Chór im. św. Jana Pawła II, Krąg Seniorów ZHP otrzymali z rąk wicemarszałka Zbigniewa Ostrowskiego medal za pracę na rzecz środowiska.
- 36) W listopadzie muzeum było współorganizatorem Święta Niepodległości. W muzeum odbyła się wieczornica, koncerty, projekcje filmów.
- 37) 24 listopada odbyła się uroczystość 100 rocznicy urodzin patrona muzeum Zenona Erdmanna. W murach muzeum odsłonięto tablicę pamięci patrona muzeum, odbyła się projekcja filmu, wystąpił w pokazie tańca towarzyskiego wnuk patrona. Podczas uroczystości Krąg Seniorów ZHP zakopał kapsułę i umieścił tablicę pamiątkową w 100 rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. osłonięcia tablicy związanej ze 100-leciem harcerstwa na ziemi szubińskiej
- 38) W październiku i listopadzie realizowane były zajęcia w związane ze 100-leciem odzyskania przez Polskę niepodległości kierowane do dzieci i młodzieży.
- 39) 13 grudnia w muzeum odbyły się regionalne obchody 36. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce. Podczas spotkania można było wspomnieć czas stanu wojennego a także wysłuchać wspomnień czytanych przez młode pokolenie. Spotkaniu towarzyszył koncert Jolanty Muzalewskiej, która wykonała utwory z tego okresu.
- 40) 19 grudnia odbył się koncert świąteczny zespołu *Ingenium* pod kierunkiem Jolanty Muzalewskiej.
- 41) W okresie przed świętami Wielkanocy i Bożego Narodzenia w Muzeum odbywały się lekcje. Dotyczyły one polskiej tradycji świątecznej, połączone były z dostosowanymi do wieku zajęciami plastycznymi.
- 42) Muzeum oferowało pamiątki związane z Szubinem i muzeum na festynach, piknikach i dożynkach.
- 43) Dodatkowo realizując misję placówki, która związana jest z dziedzictwem jaki niesie za sobą historyczna siedziba Dom Polski, który zbudowany został by służyć społeczeństwu w placówce

odbyły się między innymi: zebranie sprawozdawcze OSP Szubin; jubileusze małżeńskie Urzędu Miejskiego w Szubinie; prelekcja na temat odpowiedzialności w sieci, konkurs matematyczny; Powiatowy Dzień Strażaka; XLIV uroczysta sesja Rady Miejskiej, wręczenie mandatów radnym kadencji 2018-2023, I sesja Rady Miejskiej, konkurs recytatorski, koncerty, jasełka, akademie, i inne.

- 44) Dyrektor placówki była gościem Radia PIK, Radia Żnin, TVP Bydgoszcz w ramach programu pt. Rozmowa dnia oraz programu pt. Lekcja historii. Brała też udział w sesjach naukowych i popularnonaukowych we Wrześni, Kościanie, Bydgoszczy.

III. Publikacje

- 1) W 2018 r. muzeum było partnerem w projekcie *Nasze powstanie*. W wyniku udziału w projekcie w wydawnictwie ukazały się informacje związane z przebiegiem powstania na terenie Szubina.
- 2) W 2019 r. ukazała się Encyklopedia Powstania Wielkopolskiego, w której wśród autorów haseł znalazła się dyrektor muzeum.
- 3) W ramach realizacji nowej Monografii Szubina wszyscy autorzy przekazali opracowania rozdziałów, które zostaną przekazane recenzentom.

V. Zwiedzający i korzystający ze zbiorów

- 1) Od stycznia do grudnia 2018 r. łącznie placówkę odwiedziło 6634 osób. Byli to zwiedzający, uczestnicy spotkań i prelekcji, lekcji muzealnych, konkursów, korzystający z materiałów zgromadzonych w archiwum Muzeum. Do liczby tej nie włączono uczestników spotkań związanych z wynajęciem sali.
- 2) W wyżej wymienionym czasie do celów naukowych ze zbiorów Muzeum w dalszym ciągu korzystała młodzież szkolna, studenci, miłośnicy historii, dziennikarze.
- 3) Muzeum ma swoje strony internetowe, na których zawarte są informacje o działalności Muzeum, a także za pośrednictwem której wymieniane zostają informacje z miłośnikami ziemi szubińskiej z kraju i zagranicy. Muzeum prowadzi także strony za pośrednictwem portali społecznościowych. Nazwy stron:
  - www.muzeum.szubin.net
  - www.powstanie.szubin.net
  - www.bip.muzeum.szubin.net
- 4) Systematycznie informacje dotyczące Muzeum i także wydarzeń lokalnych umieszczane są na portalu www.szubin.pl.

VI. Inwentaryzacja i gromadzenie dóbr kultury

Zbiory Muzeum wynoszą 35.516 pozycje, które zinwentaryzowano w trzech działach: Sztuka, Etnografia, Historia. Ostatni dział Historia podzielono na poddziały: Historia, Archiwalia, Fotografia, Księgozbiór. Najliczniejszy jest zbiór archiwaliów, na który składają się: czasopisma, dokumenty osobiste, kroniki, akta urzędowe administracji, dokumenty związane z działalnością organizacji i instytucji, filatelistyka, filumenistyka i inne. Zbiory gromadzone są poprzez darowizny i zakupy. W 2018 r. tymi drogami nabyto 290 sztuki. Od 2016 r. inwentaryzacja nowych nabytków jest prowadzona w programie komputerowym.